Pregledni naučni rad
UDK:343.1:796/799
DOI:10.7251/ZND2601252B

KAZNENOPRAVNI MEHANIZMI ZAŠTITE OD NASILJA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA

Prof.dr Vanda Božić*
Izvanredna profesorica i viša znanstvena suradnica
Državni univerzitet u Novom Pazaru, Republika Srbija
Sveučilište u Zagrebu, Republika Hrvatska

Sažetak: *Cilj rada je analiza kaznenopravnih mehanizama suzbijanja nasilja na sportskim priredbama u pravnom sustavu Republike Srbije. U tom kontekstu posebna pažnja posvećena je odnosu između kaznenopravnih normi sadržanih u Kaznenom zakonu i rješenja propisanih posebnim zakonom, Zakonom o sprječavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama. Rad posebno razmatra pravna obilježja kaznenog djela nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi ili javnom skupu te njegovo mjesto u sustavu kaznenopravne zaštite javnog reda i sigurnosti.*

Metodologija istraživanja temelji se na primjeni normativne, dogmatsko-pravne i analitičke metode. Uz analizu relevantnih zakonskih odredbi, rad obuhvaća i analizu sudske prakse, kao i sagledavanje stanja i kretanja kaznenopravne reakcije na nasilje na sportskim priredbama kroz pregled prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba u posljednjem petogodišnjem razdoblju.

Rezultati istraživanja ukazuju na to da kaznenopravna zaštita od nasilja na sportskim priredbama u pravnom sustavu Republike Srbije počiva na kombinaciji represivnih kaznenopravnih mehanizama i preventivnih mjera propisanih posebnim zakonom. Istodobno, analiza prakse ukazuje na određene izazove u primjeni postojećih zakonskih rješenja, osobito u pogledu dosljednosti kaznene politike i učinkovitosti preventivnih mehanizama u sprječavanju nasilja na sportskim događajima.

Znanstveni doprinos rada ogleda se u sustavnoj analizi normativnog okvira i prakse primjene kaznenopravnih mehanizama zaštite od nasilja na sportskim priredbama, kao i u ukazivanju na moguće pravce unapređenja postojećeg zakonodavnog i institucionalnog okvira s ciljem učinkovitijeg sprječavanja i suzbijanja ovog oblika kriminaliteta.

Ključne riječi: *nasilje na sportskim priredbama, kaznenopravna zaštita, Zakon o sprječavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, sudska praksa, javni red i mir.*

UVODNA RAZMATRANJA

U suvremenim pravnim sustavima nasilje se normativno određuje kao oblik protupravnog ponašanja kojim se zadire u temeljna pravno zaštićena dobra, osobito tjelesni integritet, sigurnost pojedinca i javni red. Kazneno pravo ne poznaje jedinstven normativni pojam nasilja, već ga pravno valorizira kroz zakonski određene pojavne oblike sadržane u bićima pojedinih kaznenih djela, čime se uspostavlja jasan normativni okvir za identifikaciju, pravnu kvalifikaciju i sankcioniranje različitih oblika nasilnog ponašanja. U teoriji se nasilje definira kao oblik agresivnog ponašanja usmjerenog na nanošenje štete drugoj osobi, pri čemu postojanje namjere predstavlja odlučujući subjektivni element takvog ponašanja, budući da u kaznenopravnom smislu upravo umišljaj kao oblik krivnje čini nužan

*e-mail: bozic.vanda@gmail.com ORCID: 0000-0002-5905-1916.

uvjet za postojanje kaznenog djela, dok njegov izostanak upućuje na slučaj i isključuje kaznenopravnu odgovornost (Englander, 2003). Polazeći od temeljnih postavki suvremene kaznenopravne dogmatike, kako su ih sustavno razvili *Claus Roxin* i *Günther Jakobs*, kaznenopravna reakcija na nasilje zasniva se na preciznom normativnom određenju obilježja kaznenog djela (Roxin, 2006; Jakobs, 1991). U tom smislu, kaznenopravna intervencija dopuštena je isključivo u odnosu na ponašanja koja ispunjavaju zakonom propisane elemente bića kaznenog djela, uz dosljedno poštivanje načela zakonitosti, krivnje i razmjernosti kaznenopravne reakcije. Takav pristup osigurava pravnu sigurnost i predvidivost kaznenopravne reakcije, ali i njezinu legitimnost u okviru vladavine prava, potvrđujući kazneno pravo kao sustav *ultima ratio* zaštite temeljnih društvenih vrijednosti.

Posebnu normativnu složenost predstavlja nasilje koje se javlja u kontekstu sportskih priredbi. Iako su sportski događaji utemeljeni na pravilima i institucionalno uređeni, praksa pokazuje da oni mogu postati prostor ozbiljnog narušavanja javnog reda i sigurnosti (Giulianotti, 1999). Upravo zbog specifičnih obilježja takvih situacija, uključujući povećan broj sudionika, intenzitet međusobnih interakcija i potrebu za hitnim djelovanjem nadležnih tijela, zakonodavac uspostavlja posebne mehanizme zaštite koji nadopunjuju opće okvire kaznenog zakonodavstva. U tom smislu, kaznenopravna zaštita od nasilja na sportskim priredbama ostvaruje se kroz međusobni odnos općih kaznenopravnih normi i posebnih zakonodavnih rješenja. U pravnom poretku Republike Srbije ovaj dualni pristup očituje se u paralelnoj primjeni odredbi Krivičnog zakonika i posebnog zakonodavstva kojim se uređuje sprječavanje nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama. Tako riješen normativni okvir ima za cilj osigurati cjelovit pravni odgovor države, koji obuhvaća kako represivne, tako i preventivne mehanizme djelovanja.

Dodatnu dimenziju ovoj problematici daje i utjecaj međunarodnih standarda, osobito onih razvijenih u okviru Vijeće Europe, prije svega Konvencije Vijeća Europe o integriranom pristupu sigurnosti, zaštiti i uslugama na nogometnim utakmicama i drugim sportskim događajima (CETS br. 218), koja uspostavlja obvezu država da normativno urede preventivne i represivne mjere usmjerene na sprječavanje nasilja na sportskim priredbama.[187] U tom kontekstu, posebna se pažnja posvećuje mjerama poput zabrane pristupa sportskim događajima, obveze javljanja nadležnim tijelima, video-nadzora te razmjene podataka između nadležnih organa. Takav normativni pristup pretpostavlja usklađenu primjenu kaznenopravnih i drugih pravnih instrumenata, uz jasno definirane nadležnosti i mehanizme provedbe, čime se nastoji osigurati učinkovita zaštita javnog reda i sigurnosti u vezi sa sportskim priredbama.

Slijedom navedenog, rad analizira normativno uređenje i praksu primjene kaznenopravnih mehanizama zaštite od nasilja na sportskim priredbama u Republici Srbiji te, kroz normativni i empirijski pristup, kritički razmatra njihovu učinkovitost i mogućnosti unapređenja.

POJAM I POJAVNA OBILJEŽJA NASILJA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA

Razvoj suvremenog sporta, osobito njegova profesionalizacija i komercijalizacija, doveo je do povećane pravne osjetljivosti pitanja sigurnosti na sportskim priredbama. Sportske priredbe, u pravnom smislu, obuhvaćaju organizirana sportska natjecanja i druge sportske manifestacije koje se odvijaju uz prisutnost sudionika i publike. Upravo takav kontekst, obilježen većim brojem prisutnih osoba i intenzitetom međusobnih interakcija, može predstavljati pogodno okruženje za pojavu različitih oblika protupravnog ponašanja. Nasilje na sportskim priredbama predstavlja specifičan oblik protupravnog postupanja koji se, s obzirom na okolnosti njegova pojavljivanja, razlikuje od nasilja u drugim društvenim situacijama. Ta specifičnost proizlazi prije svega iz mjesta i okolnosti izvršenja, ali i iz činjenice da takva ponašanja često uključuju veći broj osoba te mogu poprimiti obilježja grupnog

[187] Zakon o potvrđivanju Konvencije Saveta Evrope o integrisanom pristupu bezbednosti, sigurnosti i uslugama na fudbalskim utakmicama i drugim sportskim priredbama ("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 9/2024).

ili masovnog djelovanja. Raspon takvih ponašanja kreće se od verbalnih incidenata i prijetnji do fizičkih napada, narušavanja javnog reda i sigurnosti te drugih oblika ponašanja koja mogu rezultirati ozbiljnim posljedicama po život i zdravlje sudionika i gledatelja.

U kontekstu sportskih priredbi, razlikovanje pojedinih kategorija prisutnih osoba može imati određeni pravni značaj. Sport je oduvijek bio u središtu medijske pozornosti (televizije, radija, tiska i internetskih portala), zbog čega su se razvijale vrlo bliske veze na više razina između sportaša i gledatelja (Jovanovski, Božić, Atanasov, 2019: 505). Tako se kao gledatelji označavaju osobe koje prisustvuju sportskom događaju bez izraženog organiziranog ili identitetskog obilježavanja pripadnosti određenoj skupini, dok se pojam navijača u pravilu odnosi na osobe koje svoju pripadnost određenom sportskom klubu ili reprezentaciji iskazuju intenzivnije i javno, često kroz organizirano djelovanje i isticanje prepoznatljivih obilježja. Iako takva distinkcija nema samostalno kaznenopravno značenje, može biti relevantna u kontekstu procjene okolnosti konkretnog događaja. U normativnom smislu, nasilje na sportskim priredbama obuhvaća različite oblike protupravnog ponašanja koji su izravno ili neizravno povezani s održavanjem sportskih događaja, a kojima se ugrožavaju ili povređuju zaštićena pravna dobra, osobito sigurnost osoba i javni red i mir. Takva ponašanja mogu se manifestirati u različitim fazama održavanja sportske priredbe, prije njezina početka, tijekom trajanja ili nakon završetka.

Specifičnost nasilja na sportskim priredbama očituje se i u prostornom i vremenskom okviru njegova pojavljivanja. Takva ponašanja ne ograničavaju se isključivo na mjesto neposrednog održavanja sportske priredbe (sportski objekti, tribine, tereni ili dvorane), već se mogu pojaviti i izvan tih prostora, ukoliko su u neposrednoj vezi s održavanjem sportskog događaja. U tom smislu, pravno relevantni mogu biti i događaji koji se odvijaju prije početka ili nakon završetka sportske priredbe, osobito ako su uzročno povezani s njome. Krug potencijalnih sudionika takvih protupravnih ponašanja obuhvaća različite kategorije osoba, uključujući sportaše, trenere, službene osobe (suci, delegati), gledatelje i navijače. U pojavnom smislu, nasilje na sportskim priredbama može se manifestirati kroz različite oblike protupravnog postupanja. To prije svega obuhvaća fizičke napade na osobe, sudjelovanje u grupnim sukobima, narušavanje javnog reda i mira, unošenje i uporabu nedopuštenih sredstava (poput pirotehnike), oštećenje imovine te druga ponašanja koja mogu ugroziti sigurnost sudionika i nesmetano odvijanje sportske priredbe. Takva ponašanja nerijetko imaju širi doseg, budući da se mogu protezati i na javne površine, prometnice i druge prostore povezane s kretanjem sudionika sportskog događaja.

U kontekstu pravne analize, nasilje na sportskim priredbama ne može se promatrati kao izoliran incident, već kao kontinuirani izazov za sustav zaštite javnog reda i sigurnosti. Njegova učestalost i raznolikost upućuju na potrebu stalnog normativnog i institucionalnog prilagođavanja, pri čemu kaznenopravna intervencija, iako nužna, ne može biti jedini instrument suzbijanja takvih pojava. Empirijska istraživanja pokazuju da nasilje na sportskim priredbama često ima organizirani karakter i nije nužno neposredno povezano s ishodom sportskog natjecanja (Spaaij, 2006), što dodatno potvrđuje potrebu šireg normativnog okvira koji obuhvaća i ponašanja povezana s organizacijom i praćenjem sportskih priredbi. U tom smislu, sistematski pristup sprječavanju i suzbijanju nasilja na športskim natjecanjima prije svega čine preventivne mjere, koje se zasnivaju na poduzimanju određenih radnji ili njihovoj zabrani kako ne bi došlo do pojave nasilja ili nedoličnog ponašanja na športskim terenima (Božić, Đukić, Jovanovski: 2020, 509 –529).Slijedom navedenog, učinkovit kaznenopravni odgovor pretpostavlja integriran pristup koji uključuje kako represivne mjere, tako i posebne preventivne instrumente, pri čemu komparativna iskustva ukazuju na značaj dosljedne primjene zakonskih rješenja i koordiniranog djelovanja nadležnih tijela.

KAZNENOPRAVNI OKVIR SUZBIJANJA NASILJA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA

U području sigurnosti na sportskim priredbama, normativni okvir u značajnoj je mjeri oblikovan u skladu s međunarodnim standardima razvijenima u okviru Vijeće Europe i Europske unije. *Europska konvencija o nasilju i nedoličnom ponašanju gledatelja na sportskim priredbama*

osobito na nogometnim utakmicama (European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches, CETS br. 120)[188] je prva konvencija Vijeća Europe u području kaznenog prava koja se odnosi na sport. Nastala je kao odgovor europskih država na tragične događaje na stadionu Heysel u Belgiji, gdje je 29. svibnja 1985. godine, u neredima koji su prethodili početku utakmice između nogometnih klubova Liverpool i Juventus, smrtno stradalo 39 osoba. Ova konvencija uspostavlja temeljne obveze država u sprječavanju nasilja, s posebnim naglaskom na ponašanje gledatelja i organizacijske mjere sigurnosti. Međutim, valja naglasiti da konvencija ne propisuje taksativan popis kaznenih djela i prekršaja koje države moraju normirati, već državama potpisnicama nameće jasnu obvezu njihova propisivanja u nacionalnom zakonodavstvu (Šuput, 2010: 238).

Konvencija Vijeća Europe o integriranom pristupu sigurnosti, zaštiti i uslugama na sportskim priredbama (Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events, CETS br. 218) nadograđuje taj pristup uvođenjem modela „safety–security–service“, koji povezuje preventivne, zaštitne i uslužne mjere u jedinstven sustav upravljanja događajem.[189] Kako se dodatno pojašnjava u Izvješću uz Konvenciju (Explanatory Report, CETS 218), integrirani pristup podrazumijeva koordinirano djelovanje sigurnosnih, organizacijskih i uslužnih komponenti u upravljanju sportskim događajima.

Preporuke Vijeća Europe, osobito Rec(2001)6 *o sprječavanju rasizma, ksenofobije i rasne netolerancije u sportu* (Rec(2001)6 on the prevention of racism, xenophobia and racial intolerance in sport) i CM/Rec(2015)1 *o sigurnosti, zaštiti i uslugama na nogometnim utakmicama i drugim sportskim priredbama* (CM/Rec(2015)1 on safety, security and service at football matches and other sports events) dodatno razrađuju konvencijske standarde kroz smjernice za organizaciju, procjenu rizika i koordinaciju nadležnih tijela.

Na razini Europske unije, *Odluka Vijeća* 2002/348/PUP *o sigurnosti u vezi s nogometnim utakmicama s međunarodnim elementom* (2002/348/JHA: Council Decision of 25 April 2002 concerning security in connection with football matches with an international dimension, SL L 121, 8.5.2002) *i Odluka Vijeća* 2007/412/PUP od 12. lipnja 2007. godine o izmjeni Odluke 2002/348/PUP (Council Decision 2007/412/JHA of 12 June 2007 amending Decision 2002/348/JHA concerning security in connection with football matches with an international dimension, OJ L 155, 15.6.2007), usmjerene su na jačanje policijske suradnje i razmjenu informacija putem nacionalnih kontakt točaka, čime se unaprjeđuje prekogranična koordinacija (Rezolucija Vijeća o ažuriranom priručniku s preporukama za međunarodnu policijsku suradnju te mjerama za sprečavanje i kontrolu nasilja i nemira povezanih s nogometnim utakmicama međunarodnog karaktera koje uključuju najmanje jednu državu članicu „Nogometni priručnik EU-a”, Službeni list EU 2016/C 444/01). Ovi instrumenti zajednički potvrđuju razvoj integriranog pristupa koji nadilazi isključivo kaznenopravnu represiju i uključuje preventivne, organizacijske i koordinacijske mehanizme djelovanja.

U tom normativnom kontekstu, kaznenopravni okvir u pravnom poretku Republike Srbije uspostavljen je prvenstveno kroz odredbe Krivičnog zakonika ("Sl. glasnik RS", br. 85/2005, 88/2005

[188] Europska konvencija o nasilju i nedoličnom ponašanju gledatelja na sportskim priredbama osobito na nogometnim utakmicama (CETS br. 120) je usvojena 19. kolovoza 1985. godine u Strasbourgu, stupila je na snagu 1. studenoga iste godine te je u pravni poredak Republike Srbije inkorporirana Zakonom o ratifikaciji Evropske konvencije o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na fudbalskim utakmicama („Sl. list SFRJ – Međunarodni ugovori“, br. 9/90).

[189] Konvencija Vijeća Europe o integriranom pristupu sigurnosti, zaštiti i uslugama na sportskim priredbama (CETS br. 218) je usvojena 3. srpnja 2016. godine u Saint-Denisu. Zakonom o potvrđivanju Konvencije Saveta Evrope o integrisanom pristupu bezbednosti, sigurnosti i uslugama na fudbalskim utakmicama i drugim sportskim priredbama

("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 9/2024) potvrđena je u pravnom poretku Republike Srbije.

- ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019 i 94/2024), (dalje u tekstu KZ). Taj okvir dopunjuje posebno zakonodavno rješenje, Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama ("Sl. glasnik RS", br. 67/2003, 101/2005 - dr. zakon, 90/2007, 72/2009 - dr. zakon, 111/2009, 104/2013 - dr. zakon i 87/2018), koji kao *lex specialis* uređuje preventivne, sigurnosne i represivne mjere u vezi s nasiljem i nedoličnim ponašanjem na sportskim priredbama.

KZ u glavi kaznenih djela protiv javnog reda i mira normira kazneno djelo nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi ili javnom skupu (članak 344a). Riječ je o posebnoj inkriminaciji koja predstavlja specifičnu normativnu razradu općeg kaznenog djela nasilničkog ponašanja iz članka 344, čime zakonodavac razlikuje ovaj oblik protupravnog postupanja s obzirom na kontekst njegova izvršenja. Normativno izdvajanje ovog kaznenog djela opravdano je okolnostima u kojima se ono pojavljuje, osobito u uvjetima povećane koncentracije ljudi, pojačane dinamike međusobnih interakcija i povećanog rizika od eskalacije nasilja. Upravo takav kontekst utječe na intenzitet ugrožavanja zaštićenih pravnih dobara, što zahtijeva poseban kaznenopravni odgovor u odnosu na opće oblike nasilničkog ponašanja. U tom smislu, ovakvo normativno rješenje odgovara spoznajama prema kojima nasilje na sportskim priredbama predstavlja kompleksan društveni fenomen uvjetovan interakcijom individualnih, grupnih i situacijskih faktora, zbog čega zahtijeva širi i kontekstualno prilagođen pravni odgovor (Bodin, Robène, Héas: 2004). Na taj način ovo kazneno djelo zauzima posebno mjesto u sustavu kaznenopravne zaštite javnog reda i mira, kao specifičan instrument normativnog odgovora na nasilje u kontekstu sportskih priredbi i javnih okupljanja. Primarno zaštićeno pravno dobro u okviru ove inkriminacije jest javni red i mir, dok se sekundarno štite tjelesni integritet i imovina sudionika sportskih priredbi.

Mjesto izvršenja ovog kaznenog djela određeno je kroz pojam sportske priredbe, koji se u normativnom smislu dodatno razrađuje u posebnom zakonodavstvu. Sukladno Zakonu o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, sportskim priredbama smatraju se organizirana sportska natjecanja i sportske manifestacije, čime se osigurava šire obuhvaćanje situacija u kojima može doći do protupravnog ponašanja. Kaznenopravnom zaštitom u okviru ove inkriminacije obuhvaćena su temeljna pravna dobra, prije svega javni red i mir, ali i sigurnost osoba koje sudjeluju ili prisustvuju sportskim priredbama, uključujući gledatelje, sudionike i službene osobe. Vremenski okvir relevantan za ocjenu ovog kaznenog djela također je normativno određen. U pravilu, obuhvaća razdoblje neposredno povezano s održavanjem sportske priredbe, koje uključuje vrijeme prije njezina početka i nakon njezina završetka, dok se u slučaju sportskih priredbi povećanog rizika taj vremenski raspon dodatno proširuje. Takvo rješenje omogućuje obuhvaćanje i onih ponašanja koja, iako se ne odvijaju tijekom samog trajanja događaja, stoje u neposrednoj vezi s njegovim održavanjem.

Učinilac kaznenog djela nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi ili javnom skupu iz članka 344a KZ može biti svaka osoba, budući da je riječ o općem kaznenom djelu (*delictum commune*), pri čemu se svojstvo počinitelja ne veže uz posebnu kategoriju subjekata, već uz protupravno ponašanje koje se poduzima u kontekstu sportske priredbe ili javnog skupa. U tom smislu, pojam sudionika sportske priredbe tumači se široko. Sukladno članku 2. stavku 5. Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, sudionicima se smatraju sve osobe prisutne na sportskoj priredbi, uključujući gledatelje, navijače, sportaše, suce i druge osobe koje na bilo koji način sudjeluju ili prisustvuju događaju.

Radnja izvršenja ovog kaznenog djela određena je alternativno i obuhvaća širi spektar ponašanja koja po svojoj prirodi imaju nasilnički karakter ili dovode do ugrožavanja sigurnosti. Ona se, prije svega, može očitovati kroz fizički napad ili fizički obračun s učesnicima sportske priredbe ili javnog skupa, vršenje nasilja, kao i oštećenje imovine većeg opsega. Nadalje, zakon obuhvaća i ponašanja koja se odnose na unošenje ili bacanje predmeta, pirotehničkih sredstava ili drugih eksplozivnih, zapaljivih ili štetnih supstanci koje mogu izazvati tjelesne ozljede ili ugroziti zdravlje prisutnih osoba. U radnju izvršenja ubrajaju se i neovlašteni ulazak na sportski teren ili u dio gledališta namijenjen protivničkim navijačima, ukoliko takvo ponašanje dovede do nasilja, kao i oštećenje sportskog objekta, njegove opreme i instalacija. Poseban oblik radnje izvršenja predstavlja i ponašanje

kojim se, putem parola ili na drugi način, potiče nacionalna, rasna, vjerska ili druga mržnja i netrpeljivost zasnovana na diskriminatornim osnovama, pod uvjetom da takvo ponašanje rezultira nasiljem ili fizičkim obračunom. Za postojanje kaznenog djela nije nužno da uslijed radnje počinitelja dođe do narušavanja javnog reda i mira u širem smislu, niti do nastupanja konkretnih štetnih posljedica. Dovoljno je da je poduzeta radnja koja po svojoj prirodi ima obilježje nasilničkog postupanja, kao što je fizički napad na sudionika sportske priredbe ili javnog skupa. U tom kontekstu, fizički napad podrazumijeva svako agresivno djelovanje usmjereno na tijelo druge osobe, pri čemu nije nužno da dođe do neposrednog fizičkog kontakta, već je odlučno postojanje realne opasnosti od povrede tjelesnog integriteta. Ovakvo tumačenje potvrđeno je i u sudskoj praksi (Presuda Vrhovnog kasacionog suda RS, br. Kzz 985/2019, od 02.10.2019.), u kojoj se naglašava da je za ispunjenje obilježja kaznenog djela dovoljno postojanje nasilničkog postupanja koje objektivno može dovesti do ugrožavanja zaštićenih pravnih dobara. Isto tako valja naglasiti da sudionici igre mogu pristati na primjenu fizičke sile koja prelazi minimalne granice dopuštene pravilima igre, ali to ne isključuje kaznenopravnu odgovornost kada takva sila znatno nadilazi ono što se razumno može očekivati u okviru igre, pri čemu je za ocjenu odlučan stupanj nasilja, njegova povezanost s igrom i postojanje umišljaja (Ashworth, Horder, 2013: 349). Iz navedene normativne konstrukcije proizlazi da zakonodavac široko postavlja radnju izvršenja, obuhvaćajući kako neposredne oblike nasilja, tako i ponašanja koja predstavljaju uvod ili poticaj nasilnim sukobima. Takvo rješenje omogućuje kaznenopravnu reakciju već u fazi povećane opasnosti od eskalacije nasilja, čime se potvrđuje preventivna funkcija kaznenog prava u ovom području.

Posljedica ovog kaznenog djela sastoji se u narušavanju javnog reda i mira ili u stvaranju konkretne opasnosti za sigurnost osoba. U tom smislu riječ je o deliktu opasnosti (*delictum periculi*), kod kojeg nije nužno da nastupi teža štetna posljedica, već je dovoljno da ponašanje počinitelja objektivno može dovesti do ugrožavanja zaštićenih pravnih dobara.

Subjektivni element kaznenog djela obuhvaća umišljaj, pri čemu je potrebno da počinitelj bude svjestan obilježja radnje koju poduzima i njezine povezanosti sa sportskom priredbom ili javnim skupom te da pristaje na njezino izvršenje. S obzirom na prirodu radnje, u pravilu je riječ o izravnom umišljaju (*dolus directus*), iako nije isključena ni mogućnost eventualnog umišljaja (*dolus eventualis*). Za osnovni oblik ovog kaznenog djela propisana je kumulativna kazna, zatvor u trajanju od jedne do pet godina i novčana kazna. Ako je kazneno djelo počinjeno na sportskoj priredbi, počinitelju se obvezno izriče sigurnosna mjera zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama (čl. 344a st. 5. KZ).

KZ predviđa i kvalificirane oblike koji odražavaju viši stupanj društvene opasnosti i zahtijevaju strožu kaznenopravnu reakciju. Kriteriji kvalifikacije vezani su uz način izvršenja, svojstvo počinitelja te posljedice koje proizlaze iz protupravnog postupanja. Prvi kvalificirani oblik odnosi se na izvršenje djela od strane grupe. Pojam grupe podrazumijeva najmanje tri osobe koje su povezane radi zajedničkog djelovanja, pri čemu nije nužno postojanje trajne organizacijske strukture, jasno razgraničenih uloga ili kontinuiteta članstva (čl.112. st.22 KZ). Bitno obilježje jest koordinirano djelovanje više osoba koje povećava intenzitet ugrožavanja zaštićenih pravnih dobara i rizik eskalacije nasilja. Za ovaj oblik djela propisana je kazna zatvora u trajanju od dvije do osam godina. Drugi kvalificirani oblik vezan je uz ulogu kolovođe, osobe koja organizira ili usmjerava djelovanje grupe. Normativno izdvajanje kolovođe temelji se na njegovoj pojačanoj odgovornosti, budući da upravo takva osoba ima odlučujući utjecaj na nastanak i razvoj protupravnog ponašanja. Zakonodavac stoga za ovaj oblik propisuje strožu kaznu zatvora u trajanju od tri do dvanaest godina. Ista kazna propisana je i za treći kvalificirani oblik ovog kaznenog djela, koji je vezan uz nastupanje težih posljedica. Riječ je o situaciji u kojoj je uslijed nasilničkog ponašanja došlo do nereda u kojem je nekoj osobi nanesena teška tjelesna ozljeda ili je nastala imovinska šteta većeg opsega. Kod ovog kvalificiranog oblika otvara se pitanje razmjernosti propisane kazne zatvora u rasponu od tri do dvanaest godina (Božić, 2025: 145-154). Naime, iako se za osnovni oblik djela zahtijeva umišljaj u odnosu na radnju izvršenja, odnosno namjera izazivanja nasilja ili nereda, kvalifikacija prema težoj posljedici ne pretpostavlja nužno postojanje izravnog umišljaja (*dolus directus*) u odnosu na nastupanje teške tjelesne ozljede ili

imovinske štete većeg opsega. U tom smislu, teža posljedica može nastupiti i neovisno o voljnom usmjerenju počinitelja, odnosno kao rezultat eskalacije nasilnog ponašanja u konkretnim okolnostima. Takvo normativno rješenje dovodi do situacije u kojoj se počinitelju pripisuje znatno stroža kaznena odgovornost i u slučajevima kada njegova krivnja nije u potpunosti usklađena s intenzitetom nastupjele posljedice. Stoga se postavlja pitanje je li propisani raspon kazne u ovom kvalificiranom obliku u potpunosti usklađen s načelom razmjernosti kaznenopravne reakcije, osobito imajući u vidu odnos između subjektivnog elementa djela i objektivno nastupjele posljedice. Poseban oblik kaznenopravne odgovornosti predviđen je i za službenu ili odgovornu osobu koja, u okviru organizacije sportske priredbe ili javnog skupa, propusti poduzeti nužne mjere osiguranja usmjerene na sprječavanje ili onemogućavanje nereda (*delictum proprium*). Riječ je o deliktu nečinjenja (*delictum omissivum*), u kojem kaznenopravna relevantnost proizlazi iz povrede posebne pravne dužnosti djelovanja. Kaznena odgovornost nastupa ako uslijed takvog propuštanja dođe do ugrožavanja života ili tjelesnog integriteta većeg broja osoba ili do nastanka imovinske štete većeg opsega. Za ovaj oblik djela propisana je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine uz novčanu kaznu. S dogmatskog stajališta, ovakvo normativno rješenje temelji se na posebnom pravnom položaju osobe koja organizira ili osigurava sportski događaj, a koji podrazumijeva dužnost sprječavanja nastupanja štetnih posljedica (položaj garanta). Međutim, granice ove odgovornosti u praksi nisu uvijek jasno određene, osobito u pogledu opsega dužnih mjera i kriterija njihove svrsishodnosti. Kaznenopravno relevantno nije svako propuštanje, već samo ono kod kojeg odgovorna osoba nije poduzela mjere osiguranja koje je, s obzirom na okolnosti konkretnog događaja (broj sudionika, procijenjeni rizik, vrstu priredbe), bila dužna i objektivno mogla poduzeti, a koje bi mogle spriječiti nastupanje štetne posljedice. Time se odgovornost veže uz konkretno povrijeđenu dužnost postupanja, a ne uz samu činjenicu nastupanja posljedice.

Polazeći od analize osnovnog i kvalificiranih oblika kaznenog djela nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi ili javnom skupu, uočavaju se određene normativne nedosljednosti i praznine u postojećem zakonodavnom okviru. Jedan od kvalificiranih oblika vezan je uz izvršenje djela od strane grupe, pri čemu se zakonodavac zadržava na relativno široko postavljenom pojmu koji ne pretpostavlja organizacijsku strukturu, kontinuitet djelovanja niti postojanje zajedničkog cilja izvan konkretnog događaja. U tom kontekstu, otvara se pitanje opravdanosti izostanka kvalifikacije u slučajevima kada se nasilničko ponašanje poduzima u okviru organizirane kriminalne grupe (čl. 112. st. 35. KZ), kao normativno znatno kompleksnijeg i društveno opasnijeg oblika udruživanja. S obzirom na to da KZ jasno definira pojam organizirane kriminalne grupe kao udruženja triju ili više osoba koje djeluje kroz određeno vrijeme i u cilju izvršenja kaznenih djela radi stjecanja koristi, čini se opravdanim razmotriti njezino eksplicitno normativno uključivanje u strukturu kvalificiranih oblika ovog kaznenog djela.

Nadalje, analiza pokazuje da postojeći sustav kvalifikacija ne razlikuje dovoljno jasno stupnjeve krivnje u odnosu na nastupanje težih posljedica. U tom smislu, *de lege ferenda* može se razmotriti uvođenje dodatnog kvalificiranog oblika koji bi obuhvatio situacije u kojima je teška tjelesna ozljeda ili imovinska šteta većeg opsega prouzročena s umišljajem, čime bi se normativno razlikovao od postojećeg oblika kvalificiranog težom posljedicom, koji ne zahtijeva takav stupanj krivnje u odnosu na posljedicu. Time bi se osigurala veća usklađenost između subjektivnog elementa djela i intenziteta kaznenopravne reakcije.

Konačno, opravdanim se čini razmotriti i normativno uvođenje posebnog kvalificiranog oblika za slučajeve u kojima nasilničko ponašanje rezultira smrću jedne ili više osoba. Iako se takve situacije u praksi mogu podvesti pod druga kaznena djela, njihovo izričito normiranje u okviru ove inkriminacije doprinijelo bi većoj sustavnosti i jasnoći kaznenopravne zaštite u području nasilja na sportskim priredbama i javnim skupovima.

Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama predstavlja *lex specialis* u području suzbijanja nasilja na sportskim priredbama, kojim se detaljno uređuju preventivne i sigurnosne mjere, uz propisivanje pojedinih prekršajnih i zaštitnih mjera koje imaju represivni karakter, usmjerenih na očuvanje javnog reda i sigurnosti. Za razliku od općih kaznenopravnih normi,

ovaj zakon ne usmjerava se isključivo na sankcioniranje već počinjenih kaznenih djela, već prvenstveno na sprječavanje njihova nastanka kroz normiranje obveza organizatora, nadležnih tijela i drugih sudionika sportskih događaja. U tom smislu, zakon obuhvaća širok spektar mjera, uključujući organizacijske i tehničke mjere osiguranja, kontrolu pristupa sportskim objektima, zabranu unošenja opasnih predmeta, video-nadzor, identifikaciju i evidenciju rizičnih osoba, kao i posebne preventivne mjere poput zabrane prisustvovanja sportskim priredbama i obveze javljanja nadležnim organima. Odnos između ovog posebnog zakona i KZ temelji se na načelu komplementarnosti. Kaznenopravne norme sadržane u KZ imaju primarno represivnu funkciju, usmjerenu na sankcioniranje već počinjenih kaznenih djela i zaštitu temeljnih pravnih dobara, dok poseban zakon djeluje pretežito preventivno, s ciljem smanjenja rizika od protupravnih ponašanja u kontekstu sportskih priredbi. Time se ostvaruje dvostruki mehanizam zaštite: preventivni, kroz normiranje ponašanja i obveza prije i tijekom održavanja sportskih događaja, te represivni, kroz kaznenopravnu reakciju u slučaju povrede tih pravila. Iako se radi o dva različita normativna okvira, njihov odnos nije isključiv, već međusobno povezan i dopunjujući. Pojedine mjere propisane posebnim zakonom, poput zabrane prisustvovanja sportskim priredbama, mogu imati i kaznenopravni značaj kada se izriču kao sigurnosne mjere, čime se ostvaruje preklapanje preventivne i represivne funkcije. S druge strane, povrede obveza propisanih posebnim zakonom mogu predstavljati osnovu za pokretanje kaznenog postupka ukoliko su ispunjena obilježja odgovarajućeg kaznenog djela iz KZ. Takva normativna konfiguracija upućuje na postojanje integriranog pristupa zaštiti od nasilja na sportskim priredbama, u kojem se kaznenopravna represija i posebne preventivne mjere međusobno nadopunjuju. Upravo u toj interakciji općih i posebnih normi ostvaruje se učinkovitiji sustav zaštite javnog reda i sigurnosti, prilagođen specifičnostima sportskih događaja kao rizičnih javnih okupljanja.

EMPIRIJSKA ANALIZA KAZNENOPRAVNE REAKCIJE NA NASILNIČKO PONAŠANJE NA SPORTSKOJ PRIREDBI ILI JAVNOM SKUPU

Empirijska analiza kaznenopravne reakcije na nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu temelji se na kvantitativnoj obradi službenih statističkih podataka o broju prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba za kazneno djelo nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi ili javnom skupu u Republici Srbiji, u sedmogodišnjem razdoblju od 2018. do 2024. godine, prikazanih u tablici 1. U analizi je primijenjena metoda deskriptivne statistike i komparativne analize, s ciljem utvrđivanja trendova kaznenopravne reakcije i procjene kaznenog progona kroz različite faze postupka.

Tablica 1. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo „Nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu“ u Republici Srbiji u razdoblju od 2018. do 2024. godine (Prema službenim podacima Republičkog zavoda za statistiku RS)

Nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu – čl. 344a KZ RS			
GODINA	**PRIJAVE**	**OPTUŽBE**	**OSUDE**
2024	102	60	53
2023	78	49	44
2022	99	67	59
2021	78	47	41
2020	77	30	26
2019	75	62	50
2018	143	103	94

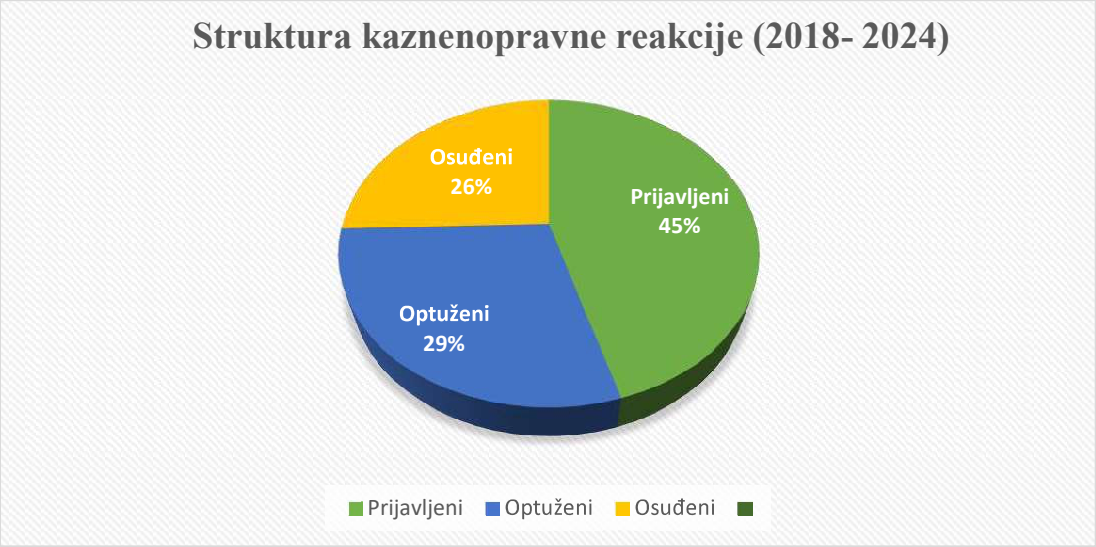
Analizirani podaci ukazuju na izražene oscilacije u broju prijavljenih osoba. Najveći broj prijava zabilježen je 2018. godine (143), nakon čega slijedi nagli pad već 2019. godine (75), te relativna

stabilizacija u narednom razdoblju. Ponovni porast vidljiv je 2022. godine (99 prijava), dok 2024. godina bilježi vrijednost od 102 prijave, što upućuje na određene oscilacije u dinamici prijavljivanja. Sličan obrazac prisutan je i kod optužbi i osuda, uz primjetno smanjenje u 2020. godini (30 optužbi i 26 osuda), što se može dovesti u vezu s vanrednim okolnostima (Covid-19 pandemija i smanjena sportska događanja), nakon čega slijedi postupna stabilizacija.

Analiza odnosa između pojedinih faza kaznenog postupka pokazuje da postoji relativno visok stepen podudarnosti između optužbi i osuda, dok su značajnije razlike prisutne između prijava i optužbi. Ovi podaci ukazuju na to da se najveći „gubitak" predmeta događa u fazi prelaska iz prijave u optuženje, dok je stopa osuda u odnosu na optužbe relativno visoka i stabilna.

Grafikon 1. prikazuje ukupnu strukturu kaznenopravne reakcije u promatranom sedmogodišnjem razdoblju, iz koje je vidljivo da najveći udio čine prijavljene osobe (45%). Istodobno, između optužbi i osuda uočava se relativno mala postotna razlika.

Grafikon 1. Struktura kaznenopravne reakcije (u postocima) od 2018-2024. godine

Grafički prikaz dodatno potvrđuje relativno stabilan odnos između optužbi i osuda, uz istodobno izraženiji pad u fazi prelaska iz prijave u optuženje. Iz navedenih statističkih podataka nije moguće sagledati strukturu pojedinačnih slučajeva niti razloge odustajanja od kaznenog progona, te stoga dobiveni rezultati pružaju uvid u opće trendove, ali ne i u sve uzročne dimenzije uočenih pojava.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Provedena analiza pokazuje da postojeće normativno rješenje u pogledu kvalificiranih oblika kaznenog djela nasilničkog ponašanja na sportskim priredbama nije u potpunosti usklađeno s temeljnim načelima kaznenog prava. Posebno je problematično rješenje prema kojem se stroža kaznena odgovornost veže uz nastupanje teže posljedice i u situacijama kada takva posljedica nije obuhvaćena izravnim umišljajem počinitelja. Time se dovodi u pitanje dosljedna primjena načela krivnje, a posljedično i razmjernost kaznenopravne reakcije.

Iako zakonodavac u okviru kvalificiranih oblika posebno inkriminira ulogu kolovođe, ostaje nejasno zbog čega nije predviđena i kvalifikacija za izvršenje kaznenog djela u okviru organizirane kriminalne grupe kao znatno kompleksnijeg i društveno opasnijeg oblika udruživanja. Takvo normativno rješenje ukazuje na nedosljednost u vrednovanju različitih oblika sudioništva, budući da se veći značaj pridaje individualnoj ulozi u konkretnom događaju nego organiziranom i trajnijem obliku kriminalnog djelovanja. Istodobno, sustav kvalificiranih oblika nije normativno dosljedno uređen, budući da zakonodavac bez jasnog kriterija objedinjuje kvalifikacije koje se temelje na načinu

izvršenja (grupa, kolovođa) s onima koje proizlaze iz nastupanja teže posljedice. Takvo miješanje različitih osnova kvalifikacije, bez njihovog jasnog razgraničenja i hijerarhije, dovodi do neujednačene primjene i slabi unutarnju koherentnost kaznenopravnog sustava. Normativni okvir dodatno je manjkav jer najteže oblike posljedica, uključujući smrtni ishod, ne integrira izričito u strukturu ove inkriminacije, već ih prepušta podvođenju pod druga kaznena djela. Takav pristup otežava dosljednu primjenu zakona i može dovesti do neujednačene kaznene politike u praksi.

Iako posebni propisi detaljno nabrajaju mjere osiguranja (kontrola ulaza, razdvajanje navijača, tehnički i organizacijski uvjeti), ta razrađenost ostaje pretežno formalna. Većina obveza formulirana je kroz neodređene standarde poput „odgovarajuće“ ili „dostatno“, bez jasnih kriterija za njihovu konkretizaciju u konkretnim okolnostima. U tom kontekstu, krivičnopravna odredba o odgovornosti zbog nepreduzimanja mjera obezbjeđenja ostaje problematična. Iako bi posebni zakon trebao sadržajno ispuniti ovaj pojam, on to čini nedovoljno precizno, pa ključni element djela, propuštanje dužne radnje, ostaje normativno nedorečen. Posljedično, granice kaznenopravne odgovornosti nisu jasno određene, već se njihova konkretizacija prepušta naknadnoj procjeni nadležnih organa, što otvara prostor neujednačenoj praksi. Stoga se može zaključiti da ključni problem ne leži u nedostatku normi, već u njihovoj nedovoljnoj preciznosti i međusobnoj neusklađenosti. Bez jasnijeg normativnog razgraničenja i dosljednije primjene, postojeći sustav ostaje parcijalan i nedovoljno učinkovit u odnosu na kompleksnost ovog oblika kriminaliteta.

Zaključno, provedena analiza pokazuje da ukupan godišnji broj prijavljenih slučajeva ne ukazuje na visok intenzitet ovog oblika kriminaliteta, ali bez šireg konteksta nije moguće donijeti konačan zaključak o njegovoj zastupljenosti. Istodobno, podaci ukazuju da se najveći „gubitak“ predmeta događa u fazi od prijave do optuženja, dok su optužbe i osude u relativno stabilnom odnosu. To upućuje da se najveći broj predmeta okončava već u fazi prije optuženja, dok se postupci koji uđu u kasnije faze u pravilu završavaju osuđujućim presudama. Međutim, bez uvida u razloge odustajanja od kaznenog progona, nije moguće u potpunosti ocijeniti stvarnu učinkovitost kaznenopravne reakcije.

Literatura

- Ashworth A, Horder J. (2013). *Principles of Criminal Law,* (7th edn), Oxford University Press, https://aghalibrary.com/storage/books/1609402608_AghaLibrary.pdf
- Bodin D, Robène L, Héas S. (2004) *Sport and violence in Europe*, Council of Europe, Strasbourg.
- Božić V. (2025). *Criminal law and criminology aspects of violence at sports events*. SCIENCE International Journal, 4(3), 145-154.
- Božić V, Đukić M, Jovanovski Z. (2020). *Kaznenopravni prikaz i analiza zaštite od nasilja na športskim natjecanjima u Hrvatskoj uz osvrt na međunarodnopravna rješenja*, Zbornik radova 33. Susreta Kopaoničke škole prirodnog prava Slobodan Perović „Unifikacija prava i pravna sigurnost“, Beograd, Tom I, 509-529.
- CM/Rec(2015)1 on safety, security and service at football matches and other sports events
- Council Decision 2002/348/JHA of 25 April 2002 concerning security in connection with football matches with an international dimension, SL L 121, 8.5.2002.
- Council Decision 2007/412/JHA of 12 June 2007 amending Decision 2002/348/JHA concerning security in connection with football matches with an international dimension, OJ L 155, 15.6.2007.
- Council of Europe (2016). Explanatory Report to the Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events (CETS No. 218)
- Englander E. (2003). Understanding Violence, (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Explanatory Report to the Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events, 2016 (Treaty Series - No. 218).
- Europska konvencija o nasilju i nedoličnom ponašanju gledatelja na sportskim priredbama osobito na nogometnim utakmicama (European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches, CETS br. 120).
- Giulianotti R. (1999). Football: A Sociology of the Global Game (Cambridge: Polity Press).
- Jakobs G. (1991). Strafrecht. Allgemeiner Teil: Die Grundlagen und die Zurechnungslehre (2. Aufl.). De Gruyter.
- Konvencija Vijeća Europe o integriranom pristupu sigurnosti, zaštiti i uslugama na nogometnim utakmicama i drugim sportskim događajima (Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events, CETS br. 218).
- Krivični zakonik, Sl. glasnik RS, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019, 94/2024.
- Jovanovski Z, Božić V, Atanasov S. (2019). *Nasilje na sportskim priredbama i uloga medija*, Časopis Pravni život, časopis za pravnu teoriju i praksu, br. 9, 503-520.
- Presuda Vrhovnog kasacionog suda Republike Srbije, br. Kzz 985/2019, od 02.10.2019.
- Rec(2001)6 on the prevention of racism, xenophobia and racial intolerance in sport.
- Republički zavoda za statistiku, osumnjičeni, optuženi i osuđeni punoletni učinioci krivičnih dela u periodu od 2018. do 2024. godine.
- Rezolucija Vijeća o ažuriranom priručniku s preporukama za međunarodnu policijsku suradnju te mjerama za sprečavanje i kontrolu nasilja i nemira povezanih s nogometnim utakmicama međunarodnog karaktera koje uključuju najmanje jednu državu članicu „Nogometni priručnik EU-a", Službeni list EU 2016/C 444/01.
- Roxin C. (2006). Strafrecht. Allgemeiner Teil. Band I: Grundlagen. Der Aufbau der Verbrechenslehre, 4. Auflage, München: C.H. Beck.
- Spaaij R. (2006). Understanding Football Hooliganism: A Comparison of Six Western European Football Clubs (Amsterdam University Press).
- Šuput D. (2010). *Pravni okvir koji uređuje borbu protiv nasilja na sportskim priredbama u evropskim državama*, Strani pravni život, br. 1, 233-263.
- Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, ("Sl. glasnik RS", br. 67/2003, 101/2005 - dr. zakon, 90/2007, 72/2009 - dr. zakon, 111/2009, 104/2013 - dr. zakon i 87/2018).
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na fudbalskim utakmicama ("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 9/90).
- Zakon o potvrđivanju Konvencije Saveta Evrope o integrisanom pristupu bezbednosti, sigurnosti i uslugama na fudbalskim utakmicama i drugim sportskim priredbama ("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 9/2024).
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na fudbalskim utakmicama („Sl. list SFRJ – Međunarodni ugovori", br. 9/90).

CRIMINAL LAW MECHANISMS FOR PROTECTION AGAINST VIOLENCE AT SPORTING EVENTS

Prof.dr Vanda Božić*
Associate Professor and Senior Research Associate
State University of Novi Pazar, Republic of Serbia
University of Zagreb, Republic of Croatia

Abstract: *The aim of this paper is to examine the criminal law mechanisms for combating violence at sporting events within the legal system of the Republic of Serbia. In this context, particular attention is devoted to the relationship between the criminal law provisions contained in the Criminal Code and the legal solutions prescribed by the special law, the Law on the Prevention of Violence and Misconduct at Sporting Events. The paper further analyses the legal elements of the criminal offence of violent behaviour at a sporting event or public gathering, as well as its position within the broader system of criminal law protection of public order and security. Methodology. The research methodology is based on the application of the normative, dogmatic-legal and analytical methods. In addition to the analysis of relevant legal provisions, the paper also includes an examination of judicial practice, as well as an assessment of the current state and trends of the criminal law response to violence at sporting events through a review of reported, indicted and convicted persons in the last five-year period. Research Results. The research findings indicate that criminal law protection against violence at sporting events within the legal system of the Republic of Serbia is based on a combination of repressive criminal law mechanisms and preventive measures prescribed by the special law. At the same time, the analysis of practice points to certain challenges in the application of the existing legal framework, particularly with regard to the consistency of sentencing policy and the effectiveness of preventive mechanisms aimed at preventing violence at sporting events. Scientific Contribution. The scientific contribution of the paper lies in the systematic analysis of the normative framework and the practice of applying criminal law mechanisms for protection against violence at sporting events, as well as in identifying possible directions for improving the existing legal and institutional framework with the aim of more effective prevention and suppression of this form of crime.*

Keywords: *violence at sporting events, criminal law protection, Law on the Prevention of Violence and Misconduct at Sporting Events, judicial practice, public order.*

*e-mail: bozic.vanda@gmail.com ORCID: 0000-0002-5905-1916.